

عقل، جهل و قدرت

یادداشت آقای دکتر ابراهیم یزدی

۱۳۸۶/۲/۱

۱- اصول کافی، تالیف کلینی، یکی از چهار کتاب مرجع در میان علمای شیعه است. در جلد اول باب «کتاب عقل و جهل» ۳۴ روایت آمده است. دو روایت اول را با هم می خوانیم.

۱- از امام باقر: "چون خدا عقل را آفرید از او بازپرسی کرد. به او گفت پیش آی، پیش آمد. گفت باز گرد، بازگشت. فرمود به عزت و جلالم سوگند مخلوقی که از تو به پیشم محبوتر باشد نیافریدم و ترا تنها به کسانی که دوستشان دارم به طور کامل دادم."

۲- از امام علی: "جبرئیل بر آدم نازل شد و گفت ای آدم من، مامور شده ام که ترا در انتخاب یکی از سه چیز مخیر سازم. پس یکی را برگزین و دو تا را واگذار. آدم گفت چیست آن سه چیز، گفت: عقل، حیا و دین. آدم گفت عقل را برگزیدم. جبرئیل به حیا و دین گفت شما باز گردید و او را واگذارید. آن دو گفتند ای جبرئیل ما ماموریم هر کجا عقل باشد با او باشیم. گفت خود دانید و بالا رفت."

در یک دعای عامیانه می خوانیم خدایا آن را که عقل دادی چه ندادی و آن را که عقل ندادی چه دادی؟

خرد ورزی اساس دین است. انسان خرد گریز نه دین دارد و نه حیا.

۲- رئیس جمهور محترم کشورمان در طی نزدیک به دو سال گذشته در موارد متعدد مطالبی را عنوان کرده است که ابراز آنها، صرف نظر از درستی یا نادرستی، دور از فرزاندگی ضروری برای رئیس جمهوری کشور با فرهنگ و تمدنی نظیر ایران می باشد. از جمله رئیس جمهور در روزهای گذشته چند مطلب بیان داشتند که هم دون شان مقام ریاست جمهوری است و هم خلاف مصالح و منافع امنیت ملی کشور است.

۱/۲- در جمع مردم کازرون خطاب به قدرت های زورگو گفته اند: شما در برابر فعالیتهای صلح آمیز هسته ای ما مانع تراشی و قطع نامه صادر کردید اما دیدید که ایران توانست به چرخه سوخت هسته ای دست پیدا کند و دوباره قطعنامه صادر کردید و ایران توانست در این زمینه وارد مرحله صنعتی شود. اگر دوباره صادر کنید "ملت ایران دستاوردهای جدید خود را رو می کند". (به گزارش ایسنا به نقل از اعتماد ملی، ۸۶/۱/۲۸).

به عبارت دیگر آقای رئیس جمهور به دنیا اعلام کرده است که ایران علاوه بر چرخه سوخت هسته ای و تکمیل مرحله تولید صنعتی آن، "دستاوردهای دیگری هم دارد که دنیا از آن بی اطلاع است و ایران هنوز آنها را رو نکرده است. آیا واقعاً ایران دستاوردهای جدیدی در زمینه فناوری هسته ای دارد که هنوز آنها را اعلام نکرده است؟ و این دستاوردها بجز چرخه سوخت هسته ای/ غنی سازی اورانیوم در سطح صنعتی، چه چیزی می تواند باشد؟ اگر در واقع چنین است، اعلام آن چه لزومی داشت؟

گره کور در روابط ایران با آژانس بین المللی انرژی هسته ای و سازمان ملل متحد و کشورهای قدرتمند جهان در عدم اعتماد به اهداف و برنامه ریزیهای هسته ای ایران است. این امر موجب سوء ظن به فعالیتهای هسته ای غیر صلح آمیز ایران شده است. آژانس بین المللی انرژی هسته ای اگرچه در گزارشهای خود موارد تخلف از مفاد آن. پی. تی و پادمان را ذکر کرده است، اما تصریح کرده است که هیچ نوع شواهدی حاکی از برنامه های هسته ای غیر صلح آمیز ایران در دست نیست. درحالی که ایران اصرار دارد که دنیا بپذیرد که تمام فعالیتهای هسته ای خود را به آژانس گزارش داده است و آژانس از تمام مراکز هسته ای ایران بازدید به عمل آورده است و می تواند ادامه دهد، آقای رئیس جمهور اعلام کرده است که دستاوردهایی دارند که آژانس و سایر نهادهای بین المللی از آن بی خبرند. و ایران هنوز آنها را اعلام نکرده است!

هدف از بیان این مطلب چیست؟ اعلام این مطلب آیا موجب حل بحران هسته ای ایران و کاهش آن می گردد و یا برعکس بحران را به ضرر ایران تشدید می نماید. انگیزه های رئیس جمهور در این اظهارات چیست؟

۲/۲- آقای رئیس جمهور در سفر استانی خود به فارس در جمع روحانیون استان با اشاره به مشکلات فراوان در حوزه مادی گفت: " با همه این مشکلات ما، درس خوانده های آمریکا و انگلیس دوی درد ما نیستند " ایشان سپس در ادامه می گوید: " من رسماً در اینجا از علما و مدارس علمیه دعوت م می کنم که در این باره تحقیق کنند و دولت از اندیشه ها و الگوهای آنها در این زمینه استفاده می کند " (اعتماد ملی ۸۶/۱/۳۰)

این سخن دو بخش دارد. بخش اول، نفی مطلق توانمندی تمامی درس خوانده های آمریکا و انگلیس برای حل مشکلات ایران. بدون تردید ایران با مشکلات فراوانی در حوزه مادی و در حوزه های فرهنگی روبروست. اما این که آیا تحصیل کرده ها و متخصصین ایرانی قادر به حل مشکلات مادی ایران هستند یا خیر؟ نیاز به یک بررسی و داوری واقع بینانه دارد. البته هر کس که در انگلیس یا آمریکا درس خوانده باشد لزوماً متخصص و توانمند برای حل مشکلات نخواهد بود، کسانی هستند، به خصوص بعد از انقلاب که به آمریکا و بیشتر به انگلیس رفته اند و مدارکی هم در دست دارند و توانایی حل نه مشکلات مادی کشور و نه سایر مشکلات را ندارند.

اما چنین قضاوتی درباره تمام تحصیل کرده های خارج به هیچوجه با واقعیت تطبیق نمی کند. در میان ایرانیان تحصیل کرده ، کسانی وجود دارند که در رشته های تخصصی خود در دنیا بی همتا هستند و مایه افتخار کشورها می باشند. اینگونه داوری های عجولانه ، در شأن رئیس جمهوری که سابقه استادی در یک دانشگاه را هم دارد، نیست.

در شرایطی که در محیط دانشگاهی ایران ، موج جدیدی علیه استادان فرهیخته در حال شکل گیری است شعار وحدت حوزه و دانشگاه صدر انقلاب به سلطه و سیطره یک جانبه روحانیون بردانشگاهها منجر شده است این گونه اظهارات شکاف میان تحصیل کرده ها و متخصصین کشورمان را با روحانیون حاکم عمیق تر می سازد و مهاجرت و فرار مغزها را تسریع و تشویق می نماید. در شرایطی که دولتمردان برای انجام پروژه های بزرگ ، با شرکت های خارجی قرارداد می بندند و آنها را به حضور در فعالیت های ایران تشویق و دعوت می کنند، بی لطفی و بی اعتنائی

و کم بها دادن به کارشناسان و تحصیل کرده های ایرانی، به ضرر کشورمان و به نفع بیگانگان است.

اما بخش دوم سخن ایشان دعوت از روحانیان برای کمک به حل مشکلات کشورمان میباشد. در طی ۲۸ سال بعد از انقلاب تمام امکانات کشور در اختیار روحانیان ایران بوده است. اگر میتوانستند تا بحال مشکلات را حل می کردند. آقای رییس جمهور دنبال چی هستند؟ ۳/۳- رئیس جمهور محترم کشورمان در جمع روحانیون استان فارس اظهار نظر کردند که: " اگر در کشور راجع به دموکراسی حرف بزنیم مردم حالت تهوع می گیرند" (اعتماد به نقل از ایسنا ، ۸۶/۱/۳۰)

ابراز چنین سخنی از رئیس جمهوری که علی الظاهر با رأی مردم در یک انتخابات برگزیده شده است بسیار عجیب و پرمعنا است.

قانون اساسی جمهوری اسلامی، گزینش مسئولان کشور را بر پایه ی آرای مردم می داند. این که تا چه حد روح و محتوای قانون اساسی در باب حق حاکمیت ملت تحقق پیدا کرده است، یک چیز است، و نفی ارزش دموکراسی و آراء مردم توسط کسی که افتخار می کند مردم او را برگزیده اند، بسیار عجیب و سوال برانگیز است. چطور ممکن است رئیس جمهوری که با رأی مردم انتخاب می شود، دموکراسی را لعن کند. ممکن است در یک انتخابات مردم به کسی به عنوان رئیس جمهور رأی بدهند که تو زرد از آب درآید و مردم از نتیجه رأی خود ناراضی باشند.

مثلاً در امریکا امروز مردم از عملکرد دولت بوش، که با آرای مردم بر سرکار آمده است به شدت ناراضی هستند و برخی هم با توجه به بیانات و عملکردهای بوش، ممکن است حالت تهوع پیدا کنند. اما حالت تهوع پیدا کردن از نتایج یک انتخابات با نفی و لعن دموکراسی خیلی فرق دارد. اگر مردمی از گزینش خود و نتیجه انتخابات ناراضی هستند، باید از انتخاب خود ناراضی باشند و با مشاهده آن دچار تهوع بشوند، نه از دموکراسی.

متأسفانه کسانی هستند که به رغم گذشت نزدیک به سی سال از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار نظام جمهوری با جمهوریت و حاکمیت ملت به شدت مخالف هستند و در حالی که از طریق فرآیندهای قانونی و انتخابات بر سریر قدرت نشسته اند حقوق مردم را نادیده می گیرند و روش های اجرایی آنان استبدادی و پادگانی است.

چنین اظهاراتی علیه تحصیل کرده ها و علیه دموکراسی در جمع روحانیون استان فارس، حاکی از انگیزه های دیگری نیز می باشد که بحث آن به وقت دیگری موکول می نمایم. به آقای رئیس جمهور محترم و روحانیون استان فارس توصیه می کنم باب عقل و جهل را در جلد اول اصول کافی مطالعه بفرمایند. والعاقبه للمتقین .